

Hemställen till regeringen

simona.mohamsson@regeringskansliet.se
utbildningsdepartementet.registrator@regeringskansliet.se
erik.slottner@regeringskansliet.se
finansdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

INKLUDERA SKOLVÄSENDET I SVERIGES KOMMANDE AI-STRATEGI

Bakgrund

Sveriges Skolledare företräder landets rektorer, skolchefer och andra ledare inom utbildningsväsendet. Våra medlemmar bär ett ansvar för barns och elevers måloppfyllelse, utbildningens kvalitet och skolans arbetsmiljö. De leder verksamheter där konsekvenserna av intåget av artificiell intelligens redan är märkbara.

Flertalet studier visar att utbildningsväsendet är en av de sektorer som är högst exponerade mot AI (se bl.a. ESO 2025:2 *Algoritmer för allmän nytta*) vilket innebär att utvecklingen kommer ha stor påverkan på sättet vi bedriver utbildning och hur verksamheterna ska organiseras och ledas. Samtidigt formas barn och unga av de kunskaper och värderingar de får med sig från sin utbildning. Det gör utbildningssektorn till en nyckelaktör i utvecklingen av ett ansvarsfullt och demokratiskt samhälle.

EU:s AI-förordning (AI Act) ställer i artikel 4 krav på att organisationer som använder AI ska säkerställa tillräcklig kompetens inom sin verksamhet. Detta gäller även skolor, där AI redan idag påverkar allt ifrån administration till undervisning och elevbedömning. Vissa skolhuvudmän har börjat ta fram AI-strategier och policyer, medan andra inte ens börjat diskutera det. Det skapar ett växande likvärdighetsproblem i svensk skola som riskerar både rättssäkerhet och kvalitet i utbildningen.

Samtidigt visar undersökningar att barn och unga använder generativa AI-system i hög och ökande utsträckning, ofta utan vuxenstöd. AI-systemen påverkar hur barn och unga söker information, kommunicerar och lär sig. Skolan behöver därför kunna möta det med undervisning som stärker källkritik, förståelse för algoritmer och etiska ställningstaganden.

AI har samtidigt potential att frigöra tid för lärare och skolledare att fokusera på sitt kärnuppdrag – undervisning och pedagogiskt ledarskap - genom att effektivisera administrativa processer så som schemaläggning, dokumentation, kommunikation och analyser.

Men utan riktlinjer, stöd och gemensamma system riskerar nyttan att utebli eller till och med skapa nya bördor. I veckan lanserades EU:s AI strategi, där en uttalad målsättning är att Europa skall bli starkare genom att använda AI effektivt och medvetet under parollen “AI first”. Våra grannländer har tagit tydliga steg i den riktningen redan. Norge har inkluderat AI i sin digitala strategi med särskilda mål för kompetensutveckling i skolan. Estland och Finland har infört AI i läroplaner och satsar på fortbildning för lärare som en del av den demokratiska motståndskraften. Danmark har inkluderat barns och ungas digitala kompetens och AI-kompetens i sin nationella digitala strategi.

Det är nödvändigt att Sverige tar inspiration av våra grannländer genom att säkra skolväsendets plats i den nationella AI-politiken. Finansdepartementet har nyligen inrättat ett AI-sekretariat som fått uppdraget att ta fram en nationell AI-strategi. Trots skolans centrala roll i samhällets digitala transformation med kompetens och kunskap, ingår inte skolväsendet i sekretariatets uppdrag.

Förslag till åtgärder

Vi hemställer till regeringen att Sveriges kommande AI-strategi:

1. **Skall inkludera skolväsendet** – från förskola till vuxenutbildning – som ett strategiskt område för AI-kompetens, etik och implementering samt sätta upp höga mål om digital kompetens i ICILS och kommande PISA, där AI-kunnighet kommer att mätas.
2. **Bör ställa upp mål för kompetensutveckling för skolledare, lärare och andra inom skolväsendet**, i linje med kraven i EU:s AI-förordning.
3. **Bör föreslå skrivningar i läroplaner** som tydliggör undervisning om AI, informationsförståelse och digital etik från tidig ålder med inspiration från kommande [OECD/EU ramverk](#) (som publiceras 2026).
4. **Bör ge Skolverket i uppdrag att ta fram stödmaterial och vägledningar** om AI i undervisning och bedömning, men också för styrning och ledning för skolledning och skolhuvudmän.
5. **Bör ge IMY ett särskilt uppdrag att ge riktat stöd till skolväsendet**, gällande dataskydd, riskbedömning och ansvarsfull användning av AI i undervisningen samt för administration i skolväsendet.
6. **Bör följa upp huvudmännens arbete med AI**, och verka för att alla skolor får tillgång till stöd och styrning – inte bara dem med lokalt policyarbete.

Avslutning

AI påverkar redan barnens och elevernas liv samt skolans och förskolans uppdrag. För att undvika ett splittrat och ojämlikt skolsystem, och för att stärka skolans roll i en demokrati där

teknologin måste förstås och granskas, behöver skolväsendet en tydlig plats i Sveriges AI-strategi.

Vi skolledare är beredda att ta vårt ansvar och leda detta arbete, men även staten behöver ta sitt ansvar och kliva fram.

Med vänliga hälsningar,

Ann-Charlotte Gavelin Rydman, förbundsordförande Sveriges Skolledare